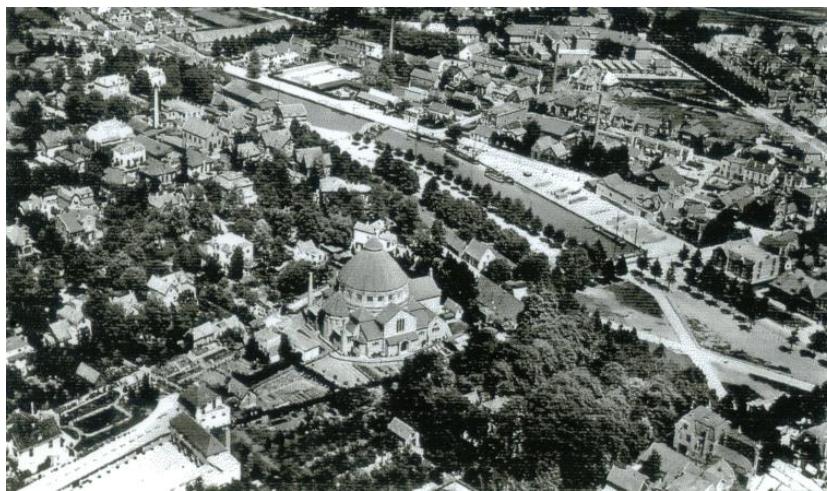

1. Start: Veerplein

Het Veerplein bestaat nog niet zo lang. Tot 1978 stond hier Café De Corner dat vroeger Café Delta heette en nog vroeger Het Zwaantje (gesticht in 1783).

Café Delta was genoemd naar Villa Delta, die om de hoek aan de Nassaustraat stond. De naam Delta heeft betrekking op het driehoekige stuk grond tussen de Brinklaan, de Nassaulaan en de Veerstraat (*de Griekse letter delta heeft de vorm van een driehoek*).

De Villa Delta werd rond 1820 als buitenhuis gebouwd door Jan Herman Bodeman. Bodeman was waarschijnlijk de allereerste die Bussum als buitenverblijf koos. De villa werd later bewoond door zijn schoonzoon, Simon Hendrik Veer.

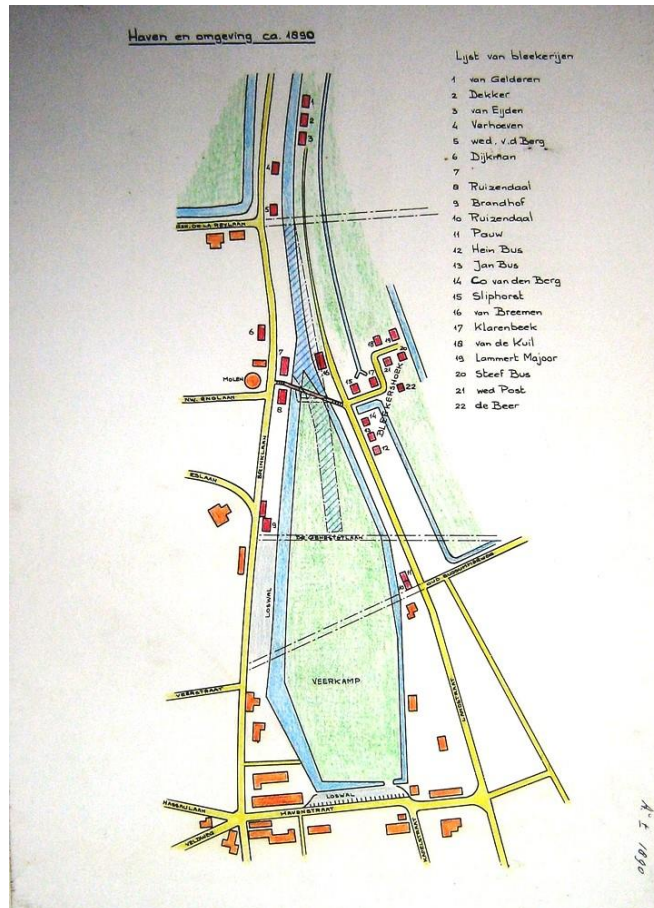
Veer was een vooraanstaande Bussumer. Naar hem zijn de Veerstraat en het Veerplein vernoemd. De Veerstraat was aanvankelijk een weggetje langs een sloot, een van de vele zanderijsloten die in de 18^e en de 19^e ten zuiden van de vesting Naarden waren gegraven.

Villa Delta is in 1900 afgebroken.

2. Oversteken naar het Wilhelminaplantsoen.

Tot 1900 was dit hele gebied een weiland, de Veerkamp, ook alweer vernoemd naar Simon Veer. Aan weerszijden liepen 2 sloten die uitkwamen bij de Havenstraat. Daar was een bescheiden haventje.

Langs de haven en de vaart stond een aantal stoomwasserijen.

In 1900 werden die sloten gedempt en werd er verderop, waar nu het gemeentehuis staat, een echte haven gegraven.

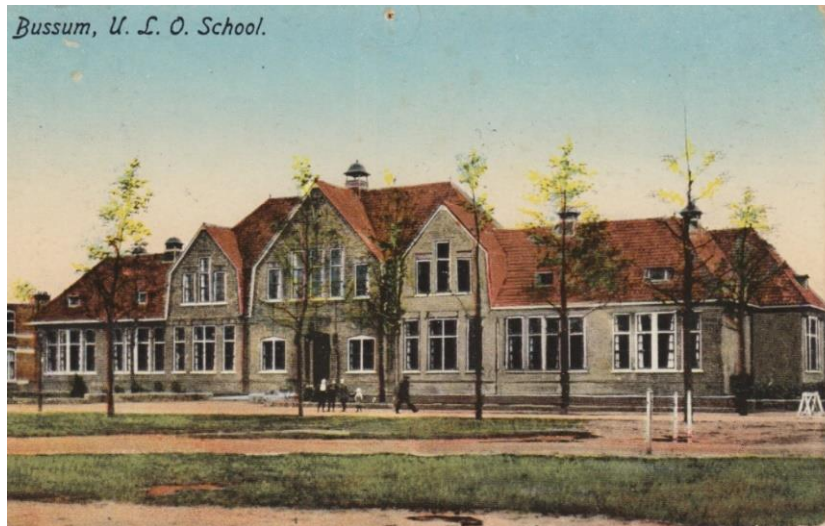
Geleidelijk aan werd het terrein bebouwd

In 1906 werd aan de Havenstraat een mooi, groot postkantoor gebouwd.

In 1921 aan de overkant de Gemeentelijke ULO, later de Irenemavo geheten.

In 1926 volgde de Wilhelminakerk.

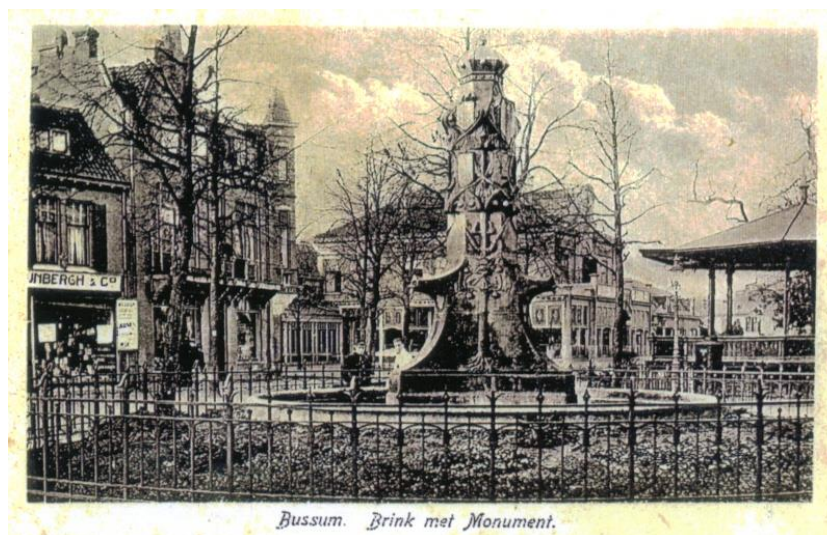

Bussum groeide door de komst van de spoorlijn in die periode sterk en het dorp rukte steeds verder op naar het noorden. Het centrum verschoof van de Brink (bij de Vituskerk) naar de Nassaulaan en Havenstraat.

De nieuwe haven is in 1940, tijdens de Duitse bezetting, gedempt tot aan de Brediusweg. In 1961 werd daar het nieuwe gemeentehuis gebouwd. En nog weer later, in 1992, appartementencomplex Palladio. Begin deze eeuw werd de Bussumervaart in ere hersteld en werd er een hele woonwijk in retrostijl gebouwd tussen het gemeentehuis en de Brediusweg.

3. Loop richting Havenstraat.

Aan de zuidzijde staat nu de Wilhelminafontein. Die is gebouwd in 1898, ter gelegenheid van de troonsbestijging van koningin Wilhelmina, de overgrootmoeder van

koning Willem Alexander. Aanvankelijk stond die op de Brink, voor de Vituskerk, samen met een muziektent. Later is hij verplaatst naar het Wilhelminaplantsoen, maar in 1953 belandde hij toch op de schroothoop van de geschiedenis, in dit geval de gemeentewerf. Pas in 1987 werd hij, op initiatief van een aantal burgers, in ere hersteld.

De wapenschilden op de fontein vertegenwoordigen diverse takken van het Huis van Oranje.

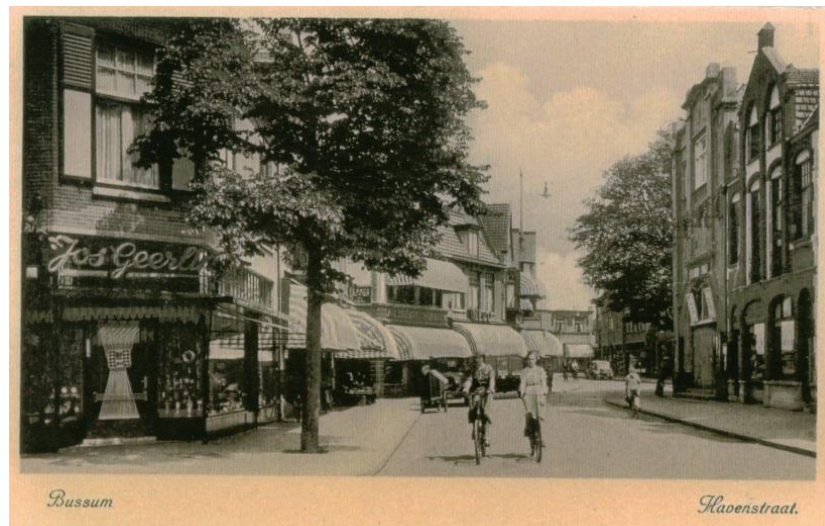
Kijk even naar de gevels van de winkels aan de noordzijde, architect Wiggers de Vries, Jugendstil, rond 1910.

4. Links richting Landstraat.

Op de hoek stond ooit een mooie bioscoop, Cinema Palace, later Flora Bio en nog later Palet, afgebroken in 1986.

Links was de eerste winkel van Albert Heijn. Juwelier Geerling zit er vanaf 1923.

5. Rechtsaf de Kapelstraat in.

In 1893 woonden hier landbouwers, arbeiders, ambachtslui en winkeliers. Een schilder, een smid, een timmerman; een slager, een bakker, een kruidenier, een snoepwinkel. Kleine luiden. Nu is het vooral een straat met hippe winkels en restaurants.

Tussen de Kapelstraat en de Landstraat lag vroeger een rommelig buurtje met arbeidershuisjes dat om onbekende redenen de Baaien Rokken buurt werd genoemd.

De Kapelstraat ontleent zijn naam aan het aan Sint-Vitus gewijde kapelletje aan het eind, een van de oudste gebouwtjes van Bussum. Het was eerst katholiek, want de Bussumers waren van oudsher katholiek en bleven tijdens de Reformatie vasthouden aan hun geloof. Later werd het protestants en daarna kwam er een textielhandel in, die Irene heette. En nog later, in oktober 1951, werd het de eerste televisiestudio van Nederland, die dan ook als Irenestudio bekend stond. In 1992 werd het afgebroken. Zie de plaquette op het appartementengebouw Village, dat ervoor in de plaats is gekomen.

Van de oude bebouwing van de Kapelstraat is vrijwel niets meer over, behalve op **nr. 28** Café De Pollepel uit 1887.

Op **nr. 21** vinden we nog het voormalige onderkomen van Drukkerij Merkelbach uit 1929. Merkelbach gaf onder andere de Bussumsche Courant uit.

Op **nr. 23** steekt op de gevelsteen helemaal bovenin een kat zijn tong uit naar de honden op straat: hier zat vroeger slagerij Koster, waar de honden niet naar binnen mochten.

6. Einde weg rechtsaf de Kerkstraat in.

Het is niet helemaal duidelijk hoe die aan zijn naam komt. Misschien vanwege het kapelletje, dat inmiddels een kerkje was geworden. Of vanwege de Vituskerk aan het eind van de straat, hoewel die eigenlijk aan de Brink stond.

Sint Vitus is de patroonheilige van het Gooi, bijna alle kerken hier zijn aan hem gewijd.

Rechts het mooie ensemble winkels en woonhuizen van architect Kromhout uit 1903. Kromhout is ook de architect van het beroemde American Hotel aan het Leidseplein in Amsterdam.

7. Doorlopen tot aan de hoek met de Thierensweg.

Op de plek waar nu Scapino staat stond ooit een prachtige villa, Gooilust, uit 1876.

De tuin liep door tot hier aan de Thierensstraat. Rond de vorige eeuwwisseling bewoond door Henri Vroom, van Vroom en Dreesmann. Dreesmann woonde een eindje verderop aan de Brinklaan.

Nadat Gooilust in 1966 was afgebroken verrees hier in 1974 het huidige pand, voor de eerste grote supermarkt van Albert Heijn. Vanaf 1986 zit Scapino er in.

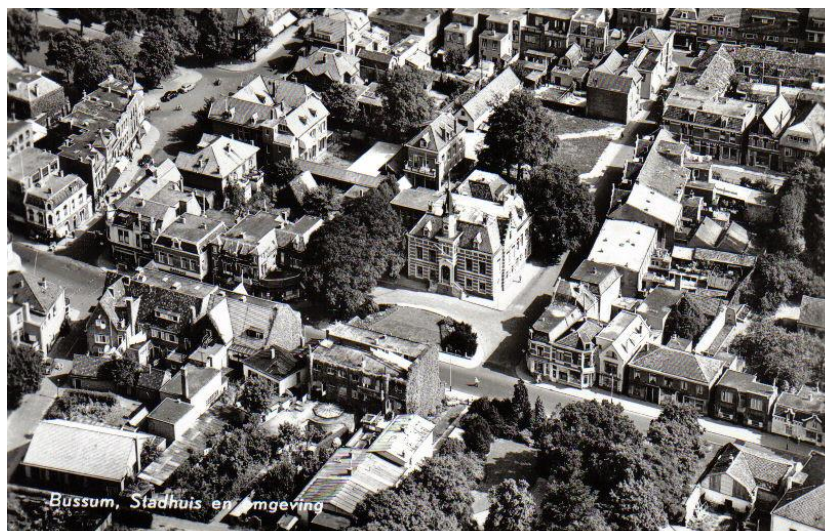
8. Rechtsaf de Thierenstraat in.

De straat is genoemd naar een Naardense notabele, die in 1817 de eerste burgemeester van Bussum werd. Bussum had zich toen zeer tegen de zin van Naarden juist onafhankelijk gemaakt. Thierens heeft het niet lang volgehouden, al na een paar jaar werd hij opgevolgd door burgemeester Banis.

Kijk nog even achterom naar de achtergevels van het ensemble van Kromhout dat we zojuist aan de voorkant zijn gepasseerd.

Bij **nr. 11** zijn nog niet lang geleden struikelstenen gelegd voor de twee Joodse bewoners Abraham Mauw en Rebecca de la Bella, die in april 1943 vanaf dit adres zijn gedeporteerd.

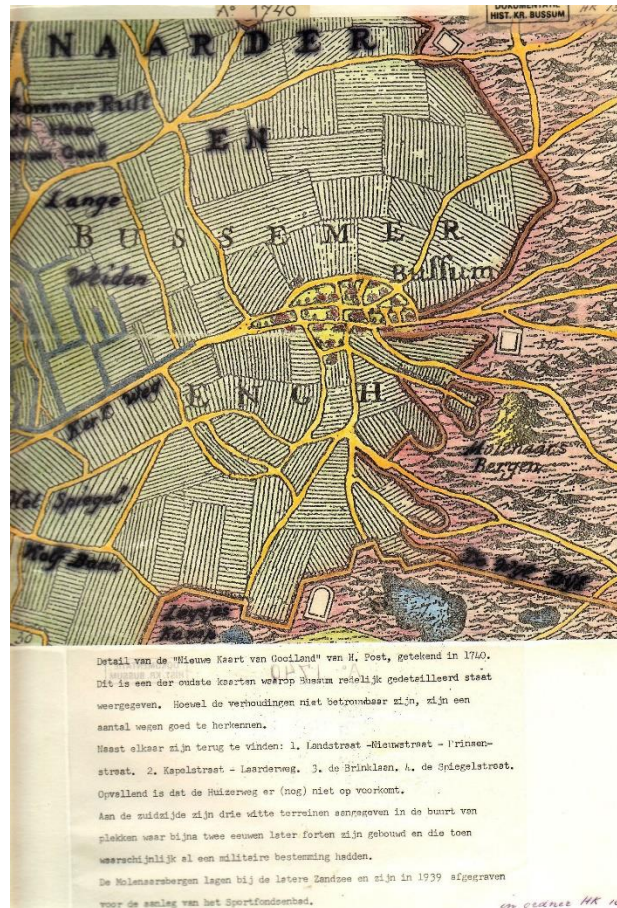
9. Aan het eind links, de Nieuwe Brink.

De bebouwing hier is ontstaan nadat het oude raadhuis uit 1884 in 1961 was afgebroken. Het was veel te klein geworden en werd vervangen door het huidige gemeentehuis verderop aan de Brinklaan. Het wordt nu zeer betreurd, maar destijds liet niemand er een traan om. Het was de tijd van modernisering en vernieuwing. Bussum wilde eigenlijk het hele centrum op de schop nemen. Ruim baan voor de auto's, brede straten en parkeergarages. Een groot deel van het plan is niet doorgedaan, maar de parkeergarages zijn er wel gekomen, hier en in de Olmenlaan. De Nieuwe Brink moest een bruisend winkelcentrum worden, een soort opvolger van de oude Brink, maar dat is nooit gelukt. De hele buurt was destijds nogal rommelig, en eerlijk gezegd is ie dat nog steeds.

Links tegenover de Nieuwe Brink ligt klooster annex pensionaat voor meisjes Mariënborg uit 1878.

10. Doorlopen naar de Brinklaan, daar rechtsaf.

De Brinklaan is al een paar honderd jaar de hoofdstraat van Bussum. Hier ontstond rond 1900 wel een nieuw winkelcentrum, met de Havenstaat en de Nassaulaan.

Op de hoek van de Havenstraat het mooie en goed bewaarde Jugendstil pand van America Today. Het is in 1912 gebouwd voor herenmodezaak Bernard Noordman die er tot 1967 heeft gezeten.

11. Linksaf de Nassaulaan in.

De Nassaulaan was in de eerste helft van de vorige eeuw een best wel chique winkelstraat. Ze is niet vernoemd naar ons koningshuis, maar naar het Duitse graafschap Nassau, waar Jozef Biegel vandaan kwam. Biegel was een van de belangrijkste projectontwikkelaars van Bussum aan het eind van de 19^e eeuw. Hij bewoonde de villa Nassau, hier even verderop aan de linkerkant – waar niets meer van over is.

De winkels waren van zelfstandige ondernemers, die veelal met hun gezin boven de winkel woonden. Kijk vooral naar boven, waar nog het een en ander van de oude glorie zichtbaar is.

Rechts op **nr. 12** was de delicatessenzaak van Warmolts. De latere eigenaar, Ben Hosman, realiseerde daar een klein 'food-imperium'.

Halverwege rechts op **nr. 16** was een klein tuintje. Dat behoorde bij het kantoor van de Waterleidingmaatschappij, die de watertoren exploiteerde. Als je goed kijkt kun je zien dat de huidige bebouwing er later voor gezet is.

Op **nr. 34** een tegeltableau van Melkfabriek Gooiland Vreugd (tekst: Melk houdt Jeugd – Gooiland – Vreugd).

Aan het eind van de weg links boekhandel Los, die hier al in 1884 gevestigd was. Kijk even naar de gevelsteen, gelegd door Jan Gerrit Goedhart, de latere Nobelprijswinnaar voor de Vrede, die hier geboren is. In het rechtergedeelte van de winkel zat vroeger een schoenenzaak, Forma Natura.

Even verderop het bouwvallige pand van De Vonk. Hier zat rond 1900 Slagerij Keppler. Later (1927) werd het Smederij en Haardenhuis Vonk – vandaar de naam. Er worden nu pogingen ondernomen om het pand te redden, maar gevreesd moet worden dat het te laat is.

- 12.** Aan de overkant van de straat stond toen nog villa Stella, met daaromheen een tuin. In 1927 werd hier het prachtige winkel-annex-appartementen complex gebouwd van de hand van architect H.F. Sijmons, in Amsterdamse Schoolstijl. Kijk er vooral eens rustig naar vanaf de andere kant van de spoorlijn.

- 13.** We kijken nu naar het noorden, de Vlietlaan in.

Genoemd naar Willem van Vliet. Die liet hier kort na de aanleg van de spoorweg een aantal villa's bouwen, met diepe voor- en achtertuinen die helemaal doorliepen tot aan waar nu de Koepelkerk staat. De voortuinen waren zo diep dat er later een rij winkels voorgezet kon worden. Dat is wat je nu ziet.

Het Koningin Julianaplein is pas ontstaan toen hier in de jaren 50 het winkel-appartementen-complex van de Hema werd gebouwd, van de hand van de beroemde Hilversumse architect Dudok, die ook het stadhuis van Hilversum heeft ontworpen. De Hema werd geopend op 28 maart 1957. Dat was een hele gebeurtenis.

Het plein deed aanvankelijk dienst al parkeerplaats. De twee kiosken die er nu staan dateren van 1995 en bederven sindsdien het uitzicht op dit prachtige pand.

14. Terug door de Veerstraat naar het Veerplein.

De huidige bebouwing dateert van begin jaren 80, net als de bibliotheek aan het eind van de straat

--- einde wandeling ---